

การศึกษาการเตรียมความพร้อมต่อการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ
ตำบล (รพ.สต.) ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา

องค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก

**A study preparation of the mission Sub-district Health Promotion Hospital
to local government organizations in case study of Phitsanulok
Provincial Administrative Organization**

วารกรณ์ ผ่องอ่วย และ โชติ บดีรัฐ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Warapron Phongoui and Chot Bodeerat

Pibulsongkram Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author, E-mail : Warapron.P@psru.ac.th

*****

บทคัดย่อ

การค้นคว้าอิสระเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับการเตรียมความพร้อมต่อการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการต่อการเตรียมความพร้อมต่อการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการเตรียมความพร้อมในการรับถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้การศึกษาวิจัยเชิงสำรวจกับข้าราชการทั้งหมด จำนวน 240 คน เครื่องมือ คือ แบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.984 และการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 5 คน เครื่องมือ คือ แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์โดยรูปแบบข้อมูลเชิงพรรณนาความ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการเตรียมความพร้อมต่อการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบ พบว่าข้าราชการที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประเภท/ตำแหน่ง และระยะเวลาการปฏิบัติงาน ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการเตรียมความพร้อมต่อการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ และ 3) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการเตรียมความพร้อมในการรับถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล พบว่างบประมาณที่จะได้รับจากการโยกย้ายตามเกณฑ์ได้รับไม่เพียงพอ บุคลากรมีไม่เพียงพอเนื่องจากจากบุคลากรบางส่วนไม่ได้โอนย้ายตามมา ทั้งนี้ทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ตั้งงบประมาณรอการโอนย้ายจึงทำให้ไม่

* วันที่รับบทความ : 14 พฤษภาคม 2566; วันแก้ไขบทความ 30 มิถุนายน 2566; วันตอบรับบทความ : 1 กรกฎาคม 2566

ประสบปัญหา และยังได้ขอความอนุเคราะห์ให้หน่วยงานที่เคยกำกับดูแลส่งเจ้าหน้าที่มาช่วยในการปฏิบัติงานก่อน เพื่อให้ทาง อบจ. ได้ประกาศรับสมัคร และรับการโอนย้ายบุคลากรในส่วนของกองสาธารณสุขให้เพียงพอ

คำสำคัญ : การเตรียมความพร้อม; การถ่ายโอนภารกิจ; โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

Abstracts

The purposes of this research were 1) to study the preparedness level for the mission transfer of Sub-district Health Promotion Hospital to local government organizations, 2) to compare the opinions of government officials on Sub-district Health Promotion Hospital to local governments, classified by personal factors, and 3) to study problems, obstacles and suggestions for the preparedness towards the mission transfer of the Sub-district Health Promotion Hospital of Phitsanulok Provincial Administrative Organization. The study applied mixed method research: quantitative research comprising 240 government officials with a questionnaire of 0.984 reliability and qualitative research through in-depth interviews with 5 key informants and analyzed into descriptive mode.

The findings were as follows: 1. The preparedness towards the Mission Transfer of Sub-district Health Promotion Hospital to Local Government Organizations overall, was at a high level. 2. Comparison the found that officials with different gender, ages, education levels, types/positions, and duration had no different opinions towards the preparedness of the mission transfer of Sub-district Health Promotion Hospital to local organizations. Therefore, the hypothesis was rejected. 3. Problems, obstacles, and suggestions for the preparedness towards the mission transfer of the Sub-district Health Promotion Hospital of Phitsanulok Provincial Administrative Organization found that the budget received from the transfer was insufficient. The organization would like to ask for assistance from the authorities who have previously supervised the dispatch of officers to assist in the operation; the transfer of sufficient personnel to the public health department first.

Keywords: preparation; mission transfer; Tambon Health Promoting Hospital

บทนำ

การกระจายอำนาจด้านสาธารณสุขเป็นกลไกสำคัญในการปฏิรูปด้านสาธารณสุขตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อการจัดการระบบสาธารณสุข ซึ่งโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมีหน้าที่ให้บริการทางสาธารณสุข ทั้งการรักษาพยาบาล งานควบคุมป้องกันโรค งานส่งเสริมสุขภาพ ที่เกี่ยวข้องกับประชาชนในเขตรับผิดชอบ ตั้งแต่เกิดจนตาย เดิมเรียกว่าสุขศาลาเปลี่ยนมาเป็นสถานีอนามัยก่อนที่จะยกระดับเป็นโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลตั้งแต่ปี พ.ศ.2552 ตามนโยบายปฏิรูประบบสาธารณสุขของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นต้นมา ทำให้ภารกิจของสถานีอนามัยเปลี่ยนแปลงไปโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากการรักษาเป็นการส่งเสริมสุขภาพประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ

สะดวกรวดเร็ว เข้าถึงระบบสุขภาพอย่างถ้วนหน้า เนื่องจากเดิมโรงพยาบาลส่วนใหญ่อยู่ในตัวเมือง ระบบบริการจึงไม่สามารถตอบสนองประชาชนได้อย่างทั่วถึง (จักรกฤษณ์ วัชรราชภูร์, 2554 : 530-538)

การถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลไปให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจึงเป็นทางเลือกที่สามารถแก้ปัญหาองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลที่ขาดศักยภาพทางการเงินและการจัดการ เนื่องจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีภระน้อยกว่าและมีสถานะการเงินที่ดีกว่า อาจประสานงานกับส่วนกลางได้ง่ายกว่า บุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสามารถโยกย้ายกันได้ภายในจังหวัด อย่างไรก็ตามอาจเกิดปัญหาในด้าน การบริหารที่อยู่ระดับสูงกว่าองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาล เช่น การใกล้ชิดประชาชนในพื้นที่จะน้อยลง การกำกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลอาจทำได้ไม่ครอบคลุม บุคลากรที่มีไม่เพียงพอที่จะติดตามกำกับ และการบริการที่ไม่เชื่อมต่อระหว่างจังหวัด เกิดการกีดกัน การส่งต่อข้ามจังหวัด เป็นต้น ดังนั้นองค์การบริหารส่วนจังหวัดจึงควรมีการเตรียมความพร้อมในการจัดการด้านสาธารณสุขอย่างจริงจัง ซึ่งได้แก่ ความพร้อมด้านโครงสร้างองค์กร ด้านบุคลากรด้านการเงินและการจัดสรรทรัพยากรด้านแผนพัฒนาสาธารณสุขและคุณภาพชีวิต และดำเนินการผลักดัน สนับสนุน ส่งเสริมการดำเนินงานในการรับถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลอย่างต่อเนื่องให้มีมาตรฐานยิ่งขึ้น (สำนักงานปลัด สำนักงานนายกรัฐมนตรี, 2564)

ปัจจุบันการถ่ายโอนภารกิจดังกล่าวของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขยังไม่ประสบความสำเร็จตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 และแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) ด้านการถ่ายโอนภารกิจ โดยพบว่า สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขได้ดำเนินการถ่ายโอนสถานีนอนามัย (โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและสถานีนอนามัย เฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา นวมินทราชินี) จำนวน 27 แห่งในปี พ.ศ. 2551 จำนวน 19 แห่งในปี พ.ศ. 2555 จำนวน 4 แห่งในปี พ.ศ. 2557 จำนวน 1 แห่งในปี พ.ศ. 2559 จำนวน 6 แห่งในปี พ.ศ. 2562 และจำนวน 8 แห่งในปี พ.ศ. 2563 รวมทั้งสิ้น 65 แห่ง จากจำนวนสถานีนอนามัยเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา นวมินทราชินีและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 9,787 แห่งทั่วประเทศ (สำนักงานปลัด สำนักงานนายกรัฐมนตรี, 2564)

ดังนั้นเพื่อขับเคลื่อนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเพื่อสนับสนุนการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง บรรลุเป้าหมายที่กำหนด องค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลกเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความประสงค์ขอรับการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ซึ่งต้องดำเนินการตามขั้นตอนวิธีการที่คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดตามความจำเป็นและเหมาะสมกับสภาพการณ์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และดำเนินการเร่งรัดจัดทำแผนพัฒนาสุขภาพระดับพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้สอดคล้องกับระเบียบกระทรวงมหาดไทยที่เกี่ยวข้องกับแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกฎหมายว่า

ด้วยการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาการสาธารณสุขมูลฐาน การควบคุมโรคติดต่อ การพัฒนาระบบบริการสุขภาพปฐมภูมิ การส่งเสริมและสนับสนุนการแพทย์แผนไทยและการแพทย์แผนไทยประยุกต์ การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการแพทย์ การบริหารจัดการและพัฒนาการแพทย์ฉุกเฉินและระบบการส่งต่อผู้ป่วย ดังนั้น ความพร้อมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลกในการดำเนินการข้างต้น จึงมีความสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวในภารกิจหน้าที่ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่รับการถ่ายโอน (องค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก, 2565)

จะเห็นได้ว่า กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มีหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุน กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งในการจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนได้อย่างทั่วถึง รวมถึงการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด จึงมีความสนใจที่จะศึกษา “การศึกษาการเตรียมความพร้อมต่อการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก” ว่าในการรับถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลกมีความพร้อมในระดับใด ตลอดจนปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการเตรียมความพร้อมในการรับถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก เพื่อนำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางในการส่งเสริม สนับสนุน และช่วยเหลือให้ภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านสาธารณสุขให้มีความเข้มแข็ง ทั้งการบริการรักษา ส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค อันเป็นหน้าที่พื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการเตรียมความพร้อมต่อการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการต่อการเตรียมความพร้อมต่อการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการเตรียมความพร้อมในการรับถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก

ระเบียบวิธีวิจัย

การดำเนินการวิจัยเรื่องนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงผสมวิธี จากการวิจัยเชิงปริมาณ จากการแจกแบบสอบถาม และจากการวิจัยเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ประชากร และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย 1) ประชากร ได้แก่ บุคลากรผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีหน้าที่โดยตรงขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลกในการรับถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลโดยมีจำนวนบุคลากรผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด 204 คน โดยเก็บจากประชากรทั้งหมดประกอบด้วย ผู้บริหาร สำนักปลัด กองสาธารณสุข กองคลัง กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ กองการเจ้าหน้าที่ และกองพัสดุและทรัพย์สิน 2) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 5 คน

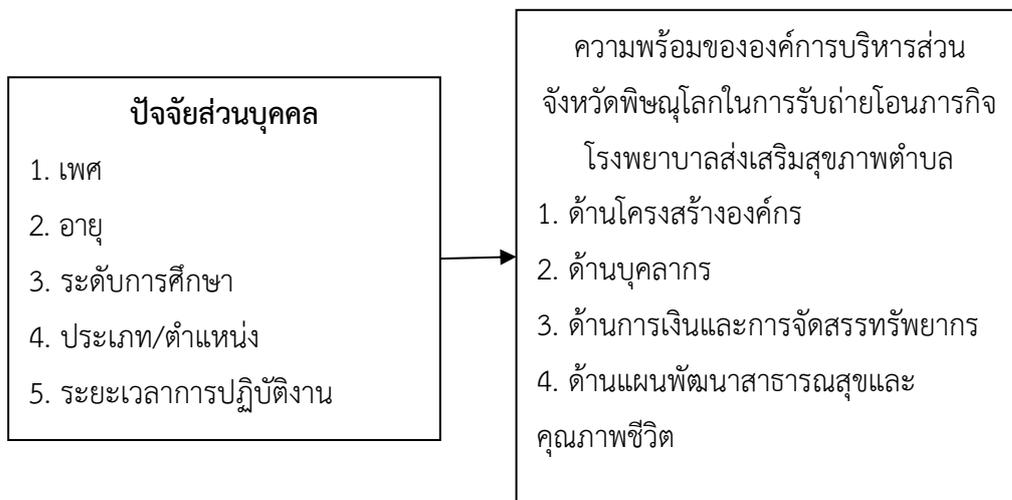
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 2.1 แบบสอบถาม คือ ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ตอนที่ 2 ความพร้อมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก ในการรับถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการเตรียมความพร้อมในการรับถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก 2.2 แบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ และความพร้อมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก ในการรับถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โดยสร้างมาจากการศึกษาเอกสาร แนวคิด และทฤษฎี เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ กรอบแนวคิด และดำเนินการสร้างและปรับแบบสอบถาม โดยเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 3 ท่าน โดยมีค่าความสอดคล้องในแต่ละข้อตั้งแต่ 0.5 - 1.0 และนำไปหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) จำนวน 30 คน ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.984

3. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ขอนหนังสือจากคณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อนำไปขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากแบบสอบถาม จำนวน 204 ชุด และจากการสัมภาษณ์ จำนวน 5 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้อง และนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ และวิเคราะห์โดยรูปแบบข้อมูลเชิงพรรณนาความจำแนกข้อมูลตามวัตถุประสงค์ต่อไป

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่า t-test แบบ Two-Independent Sample Test และสถิติทดสอบค่า F-test โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) จากการทดสอบรายคู่ (Least Significant Difference : LSD.) และการวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์รูปแบบข้อมูลเชิงพรรณนาความ นำผลมาแปลตามวัตถุประสงค์การวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการเตรียมความพร้อมต่อการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยได้สังเคราะห์กรอบแนวคิดมาจากสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (2564) ผู้วิจัยใช้เป็นแนวทางกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการเตรียมความพร้อมต่อการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ระดับการเตรียมความพร้อมต่อการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการเตรียมความพร้อมต่อการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยภาพรวม

ลำดับ	การเตรียมความพร้อมต่อการถ่ายโอนภารกิจ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.)	ระดับการปฏิบัติ		
		μ	σ	แปลผล
1.	ด้านโครงสร้างองค์กร	4.15	0.65	มาก
2.	ด้านบุคลากร	4.13	0.73	มาก
3.	ด้านการเงินและการจัดสรรทรัพยากร	4.09	0.67	มาก
4.	ด้านแผนพัฒนาสาธารณสุขและคุณภาพชีวิต	4.11	0.69	มาก
ภาพรวม		4.12	0.62	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับการเตรียมความพร้อมต่อการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.12$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการส่งเสริมสุขภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.15$) ด้านบุคลากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.13$) ด้านการเงินและการจัดสรรทรัพยากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.09$) และด้านแผนพัฒนาสาธารณสุขและคุณภาพชีวิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมา ($\mu = 4.11$)

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการต่อการเตรียมความพร้อมต่อการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก

ตาราง 2 ผลสรุปการเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการต่อการเตรียมความพร้อมต่อการถ่ายโอนภารกิจโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ค่า t	ค่า F	Sig	ผลการศึกษา	
					ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	การเตรียมความพร้อมต่อการถ่ายโอนภารกิจ	0.333	-	0.739	-	✓
อายุ	การเตรียมความพร้อมต่อการถ่ายโอนภารกิจ	-	0.375	0.771	-	✓

ระดับการศึกษา	การเตรียมความพร้อมต่อการถ่ายโอนภารกิจ	-	0.313	0.732	-	✓
ประเภท/ตำแหน่ง	การเตรียมความพร้อมต่อการถ่ายโอนภารกิจ	-	1.291	0.278	-	✓
ระยะเวลาการปฏิบัติงาน	การเตรียมความพร้อมต่อการถ่ายโอนภารกิจ	-	0.821	0.483	-	✓

จากตาราง 2 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ข้าราชการที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประเภท/ตำแหน่ง และระยะเวลาการปฏิบัติงาน ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการเตรียมความพร้อมต่อการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการเตรียมความพร้อมในการรับถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 5 คน เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการเตรียมความพร้อมในการรับถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก พบว่า 1) งบประมาณที่จะได้รับจากการโยกย้ายตามเกณฑ์ได้รับไม่เพียงพอ แต่ทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ตั้งงบประมาณไม่รอการโอนย้ายจึงทำให้ไม่ประสบปัญหา 2) บุคลากรมีไม่เพียงพอเนื่องจากจากบุคลากรบางส่วนไม่ได้โอนย้ายตามมา แต่ทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ขอความอนุเคราะห์ให้หน่วยงานที่เคยกำกับดูแลส่งเจ้าหน้าที่มาช่วยในการปฏิบัติงานก่อน เพื่อให้ทาง อบจ. ได้ประกาศรับสมัคร และรับการโอนย้ายบุคลากรในส่วนของการสาธารณสุขให้เพียงพอก่อน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาการเตรียมความพร้อมต่อการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก” ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยที่มีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

1. ระดับการเตรียมความพร้อมต่อการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า

1) ด้านการส่งเสริมสุขภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการวางแผนและมอบหมายงานด้านการพัฒนาคุณภาพ โดยมีหน่วยงานรับผิดชอบ โดยเฉพาะ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบของหน่วยงานภายในอย่างชัดเจน เพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล การกำหนดแนวทางและขั้นตอนการปฏิบัติงานของ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่ถ่ายโอนให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาวะวิกฤตฉุกเฉิน สอดคล้องกับงานวิจัยของตุลยวดี หล่อตระกูล (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการรับถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลในอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันและระดับความพร้อมในการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการรับถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ มีความพร้อมในการรับถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล (รพ.สต.) มากกว่าขนาดเล็ก โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลมีงานที่รับผิดชอบโดยเฉพาะด้านการรักษาพยาบาล ต้องมีประสบการณ์และทักษะในการทำงานด้านการรักษาพยาบาลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่พร้อมในการรับถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล เนื่องจากผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาจจะยังมีความรู้และประสบการณ์ในด้านนี้ยังไม่มากพอ อีกทั้งบุคลากรในการปฏิบัติงานยังขาดความรู้ความชำนาญในด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และประสบการณ์ต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล

2) ด้านบุคลากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการจัดเตรียมแผนการจัดกรอบอัตรากำลังของบุคลากรด้านสาธารณสุข ทั้งนี้เป็นเพราะว่า มีการจัดเตรียมแผนการจัดสรรหาตำแหน่งโดยกำหนดว่าจะมีการใช้ตำแหน่งใด จำนวนเท่าใด และมีการจัดเตรียมแผนในการพัฒนาข้าราชการ หรือพนักงานองค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีความพร้อมในการเตรียมโครงสร้าง/บุคลากร สำหรับโครงสร้างอัตรากำลังของส่วนราชการภายในที่เพิ่มขึ้น และมีการแก้ไขแนวทางการจ้างบุคลากรทุกประเภทของ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่ถ่ายโอนให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับภารกิจ สอดคล้องกับงานวิจัยของวาสนา ยีรงค์ (2563 : 27-57) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง

การถ่ายโอนภารกิจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ความก้าวหน้าและปัญหา อุปสรรคในการถ่ายโอน ผลการศึกษาพบว่า ความก้าวหน้าในการถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการถ่ายโอนแล้วหลายภารกิจ แต่ก็ยังไม่ครบถ้วน ภารกิจด้านที่มีการถ่ายโอนมากที่สุดคือ ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น และภารกิจด้านที่มีการถ่ายโอนน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย

3) ด้านการเงินและการจัดสรรทรัพยากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการเตรียมความพร้อมด้านการจัดทำข้อมูลบัญชีในระบบ e-LAAS และ GFMS ในงานด้านสาธารณสุข ทั้งนี้เป็นเพราะว่า มีการจัดเตรียมโครงการด้านสาธารณสุขและการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อของบประมาณ มีการจัดเตรียมความพร้อมด้านการบันทึกและบริหารทรัพย์สินที่ได้รับการถ่ายโอน สอดคล้องกับงานวิจัยของนะชาวีร์ สมหวังพรเจริญ (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะและการตัดสินใจถ่ายโอนภารกิจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า การตัดสินใจถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยรวมส่วนใหญ่อยู่ระดับปานกลาง ปัจจัยด้านความรู้และทักษะด้านโครงสร้างการบริหารงานสาธารณสุขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทักษะด้านข้อมูลข่าวสาร การได้รับการสนับสนุน นโยบายการถ่ายโอนภารกิจ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจถ่ายโอนภารกิจ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจถ่ายโอนภารกิจ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 4) ด้านแผนพัฒนาสาธารณสุขและคุณภาพชีวิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีแผนงาน หรือโครงการด้านสาธารณสุขและคุณภาพชีวิตในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด 5 ปี ในด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ทั้งนี้เป็นเพราะว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีแผนงาน หรือโครงการด้านสาธารณสุขและคุณภาพชีวิตในแผนพัฒนา 5 ปี ในด้านงานควบคุมและป้องกันโรค มีแผนงาน หรือโครงการด้านสาธารณสุขและคุณภาพชีวิตในแผนพัฒนา 5 ปี ในด้านงานรักษาพยาบาล และ ในด้านงานฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นภัสภรณ์ เจริญสะอาด, สิทธิพร สุนทร และเสาวลักษณ์ นิกพิทยา (2565 : 112-126) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการถ่ายโอนภารกิจ และระดับความสำเร็จในการถ่ายโอนภารกิจฯ อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ปัจจัยนโยบาย ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัจจัยการบริหารงานบุคคล และปัจจัยงบประมาณ ส่วนรูปแบบความสำเร็จในการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่ ปัจจัยนโยบาย ปัจจัยการบริหารงานบุคคล ปัจจัยงบประมาณ ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัจจัยโครงสร้างการบริหารงาน ปัจจัยความสัมพันธ์ ปัจจัยความเชื่อมั่น ปัจจัยขนาดขององค์กร ปัจจัยสิทธิประโยชน์ และปัจจัยค่านิยมร่วม

2. การทดสอบสมมติฐานการเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการต่อการเตรียมความพร้อมต่อการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ข้าราชการที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประเภท/ตำแหน่ง และระยะเวลาการปฏิบัติงาน ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการเตรียมความพร้อมต่อการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นภัสภรณ์ เจริญสะอาด, สิทธิพร สุนทร และเสาวลักษณ์ นิกรพิทยา (2565 : 112-126) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยนโยบาย ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัจจัยการบริหารงานบุคคล และปัจจัยงบประมาณ ส่วนรูปแบบความสำเร็จในการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่ ปัจจัยนโยบาย ปัจจัยการบริหารงานบุคคล ปัจจัยงบประมาณ ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัจจัยโครงสร้างการบริหารงาน ปัจจัยความสัมพันธ์ ปัจจัยความเชื่อมั่น ปัจจัยขนาดขององค์กร ปัจจัยสิทธิประโยชน์ และปัจจัยค่านิยมร่วม

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการเตรียมความพร้อมในการรับถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก พบว่า งบประมาณที่จะได้รับการโยกย้ายตามเกณฑ์ได้รับไม่เพียงพอ บุคลากรมีไม่เพียงพอเนื่องจากจากบุคลากรบางส่วนไม่ได้โอนย้ายตามมา ทั้งนี้ทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ตั้งงบประมาณรอการโอนย้ายจึงทำให้ไม่ประสบปัญหา และยังได้ขอความอนุเคราะห์ให้หน่วยงานที่เคยกำกับดูแลส่งเจ้าหน้าที่มาช่วยในการปฏิบัติงานก่อน เพื่อให้ทาง อบจ. ได้ประการรับสมัคร และรับการโอนย้ายบุคลากรในส่วนของกองสาธารณสุขให้เพียงพอก่อน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูติเดช ยะภักดี (2565 : 268-278.) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การถ่ายโอนภารกิจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ความก้าวหน้าและปัญหาในการถ่ายโอนภารกิจ การถ่ายโอนภารกิจจากส่วนกลางไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า รัฐบาลไม่ได้ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจมากเท่าที่ควร ขาดความต่อเนื่องในการจัดทำแผนการกระจายอำนาจและการจัดทำแผนปฏิบัติการฯ ข้อจำกัดด้านงบประมาณ ข้อจำกัดด้านกฎหมาย กระบวนการถ่ายโอนมีลักษณะบนลงล่าง ไม่ทำการถ่ายโอนภารกิจตามระยะเวลาที่กำหนด องค์กรขับเคลื่อนนโยบายกระจายอำนาจขาดประสิทธิภาพ ปัญหาด้านการถ่ายโอนบุคลากร ปัญหาความชัดเจนในการแบ่งหน้าที่ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. รัฐบาลควรให้การสนับสนุนอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งด้านการจัดสรรงบประมาณให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด
2. รัฐบาลควรให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้เพิ่มอัตรากำลังที่สมควรตามภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจมา เพื่อให้ทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ประการรับสมัคร และรับการโอนย้ายบุคลากรในส่วน ของกองสาธารณสุขให้เพียงพอ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมต่อการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. ควรมีการวิจัยการบูรณาการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบที่เหมาะสมปัจจัยและเงื่อนไขต่อความสำเร็จในการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

- จักรกฤษณ์ วัชรานนท์. (2554). การกระจายอำนาจด้านสาธารณสุข : ความเป็นมา สถานการณ์และแนวโน้มในอนาคต. *วารสารวิจัยระบบสาธารณสุข*. 5 (4), 530-538
- ชุตินันท์ ษะภักดี. (2565). การถ่ายโอนภารกิจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ความก้าวหน้าและปัญหาในการถ่ายโอนภารกิจ. *วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ*. 2 (3), 268-278.
- ตุลยวดี หล่อตระกูล. (2564). ความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการรับถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลในอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- นภัสสรณ์ เชิงสะอาด, สิทธิพร สุนทร และเสาวลักษณ์ นิกรพิทยา. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดร้อยเอ็ด. *วารสารการเมืองการปกครอง*. 12 (3), 112-126.
- นะชาวีร์ สมหวังพรเจริญ. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะและการตัดสินใจถ่ายโอนภารกิจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดกาญจนบุรี. *วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- วาสนา ยี่รงค์. (2563). การถ่ายโอนภารกิจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ความก้าวหน้าและปัญหา อุปสรรคในการถ่ายโอน. *วารสารรัฐประศาสนศาสตร์*. 18 (2), 27-57.
- สำนักงานปลัด สำนักนายกรัฐมนตรี. (2564). แนวทางการดำเนินการถ่ายโอนภารกิจสถานีนอนมัย เฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา นวมินทราชินีและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก. (2565). *แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2561-2565)*. พิษณุโลก: องค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก.